

Estampes montserratines: el Mil.lenari

per Manuel Forasté

Sota els auspicis del bisbe de Barcelona, Josep M^a d'Urquinaona, i de l'abat de Montserrat, Miquel Muntadas, es va formar una junta encarregada de preparar la celebració del mil.lenari de la invenció de la Mare de Déu de Montserrat. Era l'octubre de l'any 1879.

A la crida hi acudiren les més il.lustres personalitats representatives de tot Catalunya, entre elles l'escriptor Sardà i Salvany i els poetes Cullell i Verdager. La "Veu del Montserrat" d'en Cullell, la "Revista Popular" d'en Sardà i Salvany i l'"Himne del Mil.lenari de Verdager" musicat pel mestre Candi, van encendre una foguera que amb tres mesos abrandà el cor de tot Catalunya que va correspondre amb nombroses rome-ries. També es van publicar en les mateixes dates els goigs a la Verge de Montserrat amb lletra de Verdager i música del mestre Laporte, per la Joventut Catòlica.

A fi de subvenir a les despeses de la propera celebració es va encunyar la medalla del Pro Mil.lenari (tipus 1).

La festa es va celebrar el dia 25 d'abril del 1880 i fou presidida pel Nunci del Sant Pare, Monsenyor Bianchi. No cal dir que hi acudiren representacions oficials de tot arreu i que la quantitat de fidels fou immensa.

El dia abans, dissabte, es va portar la Verge a la seva cova per poder-la tornar en procesó com en el dia del seu descobriment. El retorn fou multitudinari, ja que hi havia gent per tot el rrecorregut. A mig del camí els fidels es van apoderar del baiard de la Verge, que era portada per quatre montjos, i així s'anaven rellevant durant el trajecte. Més endavant, quan la comitiva formada per les autoritats va veure el desbordament de la fe del poble fidel, varen sortir quatre bisbes de la formació i varen portar la Mare de Déu a pes de braços fins a la seva basílica. I així fou com la Verge de Montserrat arribà al monestir portada pels bisbes de Menorca, Tortosa, Girona i Barcelona enmig de les entusiastes aclamacions del públic.

A la tarda es va fer la festa dels Jocs Florals i la del Certamen Musical amb la presidència de la Mare de Déu i de totes les autoritats. La convocatòria s'havia fet en tres llengües: castellà, català i pro-

vençal, i fou molt nombrosa la participació.

L'arpa d'or i plata amb esmalts fou pel poeta mallorquí Tomàs Forteza, i una de les plaques de plata per a Mr. Augusto, d'Avinyó, la poesia del qual, dedicada a la Verge, va ser declamada pel poeta Roumanille de Provença, que va acabar el recital plorant d'emoció.

El premi Pluma d'or i plata l'obtingué el poeta valencià Teodor Llorente i així mateix va ésser premiat el poeta madrileny Juan de D. Rada, autor d'una oda a la Verge escrita en castellà.

La cítara d'or i plata amb esmalts la va guanyar el poeta Jacint Verdager per la seva Llegenda de Montserrat que fou llegida per Collell entre grans aplaudiments.

El flaviol d'or amb brillants, que era el premi a la millor música sobre l'Ave Maris Stella, la va guanyar el compositor Joan Carreras, i la dolçaina de plata i or a la millor composició de música popular sobre el Virolai de Mn. Cinto la va guanyar en Josep Rodoreda.

Al final de l'acte la banda del Regiment d'Enginyers va tocar el Virolai per primera vegada i la festa s'acabà amb un magnífic castell de focs artificials.

Com a record de la diada es va encunyar una segona medalla amb la particularitat que tant aquesta com l'anterior ens mostren per primera vegada la talla de la Verge sense els vestits postissos, conservant tan sols el lliri i la corona (tipus II).

En celebrar-se el centenari del Mil.lenari a l'any 1980 no es va voler commemorar aquesta efemèrides per quan ara es considera una data imaginària, però amb tot fou un gran encert la seva designació ja que això donà origen a la Coronació de la Mare de Déu de Montserrat a l'any següent i a la proclamació de la Verge com a Patrona de Catalunya.

Avui ens queden com a record del mil.lenari aquestes dues medalles i sobretot la cançó que ara és famosa a tot arreu, i que es canta allà on hi hagi reunit un grup de catalans: el nostre Virolai.

Tipus I Anvers: Imatge de la Verge voltada d'una orla d'arcades. Al voltant, la llegenda llatina SANCTA MARIA ORA PRO NOBIS.

Revers: Escut partit de l'Abat i del monestir i la següent llegenda PRO.COMMEMORAT.MILLEI.INVENT. MIRIFI.IMAG. V. M. MONTSERRAT. VIII. KAL. MAII. AN. MDCCCLXXX+

Sota l'escut, la firma de l'autor P.VIDAL.BARNA. tallers Castells, Mides Ø30 mm. Metalls: Llautó, coure i plata.

Tipus II Anvers: La Verge en el seu tron amb el nen Jesús a la falda i coronada d'estrelles sobre raigs de llum. Està suspesa entre núvols i rodejada per sis àngels. Al voltant la inscripció AUSILIO DE LOS CRISTIANOS ROGAD POR NOSOTROS.

Revers: en nou línies la següent llegenda: MEDALLA CONMEMORATIVA A LOS MIL AÑOS DEL DESCUBRIMIENTO DE LA VIRGEN DE MONTSERRAT EN LA SANTA CUEVA. AÑO 1880.

Escultor P. VIDAL. BARNA. Mides: Ø 54 mm. Metalls: Coure i plata.